

Justitieministeriet
Via utlåtande.fi

Hänvisning: RP till riksdagen med förslag till Ålands Självstyrelselag

Ärende: **Ålands kommunförbunds utlåtande**

Ålands kommunförbunds yttrande avgränsas till förslaget till 6 §
Kommunalförvaltningen

Ålands kommunförbund konstaterar att det i gällande [Självstyrelselag för Åland](#) inte finns en direkt motsvarighet till formuleringarna i förslaget till 6 §

Ålands kommunförbund anser att det är positivt att kommunalförvaltningen regleras i en skild paragraf. Det tillför tydlighet och klargör i någon omfattning kommunalförvaltningens ställning i förhållande till Ålands Regerings förvaltning och Ålands Lagtings lagstiftningsbehörighet som regleras i förslagens 27 §.

Ålands kommunförbund uppfattar emellertid att skrivningarna i 6 § 2.mom tillför otydlighet specifikt genom formuleringen *"Kommunerna sköter också sådana uppgifter som ålagts dem genom rikslag och som för riket föreskrivits att skötas av andra offentligt rättsliga självstyrande enheter än kommunerna"*.

Enligt specialmotiveringarna till 6 § i framställningen s. 89 – 95 framgår att avsikten är att regleringen i Ålands Självstyrelselag skall ta hänsyn till att definitionen av kommunala uppgifter kan skilja sig mellan riket och Åland. Det framgår också att landskapet, genom lagtingslag, kan överföra uppgifter som genom rikslag åligger kommun, på Ålands regering eller på någon annan åländsk myndighet.

Med de föreslagna skrivningarna kan det potentiellt uppstå tolkningsproblem kring finansieringsansvaret för sådana uppgifter som genom rikslag åläggs kommunerna eller välfärdsområdena i riket, även om huvudprincipen uttryckligen är att uppgifter kan påföras de åländska kommunerna ***om det har nåtts överenskommelse om ersättningen för de kostnader uppgifterna har gett upphov till.***

Såsom finansieringen av landskapet Åland regleras enligt förslaget till 9.kap 60 § och 61 § omnämns inte en situation som potentiellt kan uppstå om åländska kommuner genom rikslag åläggs nya uppgifter som i riket sköts av välfärdsområdena, som enligt definitionen är "andra offentligrättsliga självstyrande områden" och alltså inte skilt finns omnämnda som grund för ändring av avräkningsgrunden.

Förslaget till Ålands Självstyrelselag är ute på remiss i ett läge där rikets välfärdsområden håller på att utformas och det ännu är oklart i vilken riktning dessa kommer att utvecklas när verksamheten inletts.

Eftersom det genom välfärdsområdena i riket skapats en ny regional förvaltningsnivå kan det heller inte uteslutas att det till denna nivå framöver överförs såväl sådana uppgifter som kommunerna i riket tidigare skött som sådana uppgifter som staten tidigare handhaft eller helt nya uppgifter som riksdagen beslutat om.

Om det till exempel sker ändringar till socialförsäkringssystemet där uppgifter som idag sköts av Folkpensionsanstalten överförs till välfärdsområdena i riket kan det komma att uppstå en otydlighet i förhållande till de föreslagna skrivningarna i 6 § och 61 § Självstyrelselag för Åland.

Ålands kommunförbund anser alltså att det är nödvändigt att tydligare definiera sambandet mellan bestämmelser om uppgifter som påförs åländska kommuner genom rikslag och finansieringsansvaret för dessa.

Det kan ske antingen genom tillägg till 61 § som beaktar att uträkningen av avräkningsgrunden enligt 60 § är nuvarande definition och omfattning av kommunal förvaltning, eller ett tydligare villkorat finansieringsansvar vid påförande av nya uppgifter genom rikslagstiftning i 6 § 2.mom.

Det faktum att åländska kommuner har beskattningsrätt är inte tillräckligt för att garantera finansiering för påförda uppgifter. Detta eftersom fördelningen mellan skattetagarna både vad gäller förvärvsinkomstskatter och näringskatter definieras av riksdagen genom L om skatteredovisning och den kommunala beskattningsrätten som enligt 27 § 9.punkt är åländsk behörighet rör endast den del av dessa skatteintäkter som *tillkommer Åland*.

En obalans mellan uppgiftshelheter och finansiering som uppstått genom att uppgifter påförts genom rikslag uppvägs därmed nödvändigtvis inte genom att nämna om kommunernas beskattningsrätt.

Ålands kommunförbund har i övrigt inget att tillägga angående förslaget till RP om Ålands Självstyrelselag.

Förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund

§ xx / 8.9.2021

Genom

Magnus Sandberg
Förbundsdirektör
Ålands kommunförbund